

- travanj 1999. -

IZVJEŠĆE O STANJU OKOLIŠA ZA 1998. GODINU

SADRŽAJ

1	UVODNA RIJEČ PREDSEDNIKA UPRAVE	2
2	ODJEL ZA INŽENJERING ZAŠTITE OKOLIŠA I KONTROLU ONEČIŠĆENJA.....	3
3	SUSTAV ZAŠTITE OKOLIŠA U PRIMARNOJ PROIZVODNJI I PRERADI MLJEKA	4
4	PREGLED AKTIVNOSTI ZAŠTITE OKOLIŠA	5
4.1	POVELJA O ZAŠTITI OKOLIŠA	5
4.2	PRAVILNIK O POSTUPANJU S OTPADOM LURA GRUPE.....	5
4.3	LURA GRUPA ČLANICA HRPSOR-A.....	5
4.4	SIRELA D.D. – UREĐAJ ZA POTPUNO PROČIŠĆAVANJE OTPADNIH VODA.....	5
4.5	PROJEKT "ČISTIJA PROIZVODNJA".....	6
4.6	SURADNJA S KVALITETNIM PARTNERIMA	6
4.7	SURADNJA S INSTITUCIJAMA, PUBLICIRANJE DOSTIGNUĆA.....	7
4.8	EKOLOŠKE NESREĆE.....	7
4.9	PRIJEDLOG ZA GODIŠNJU NAGRADU ZAŠTITE OKOLIŠA	7
5	PREGLED CILJEVA U ZAŠTITI OKOLIŠA ZA 1999. GODINU	8
5.1	OPĆI CILJEVI.....	8
5.2	POJEDINAČNI CILJEVI	8
5.2.1	<i>IZRADA STRATEGIJE ZAŠTITE OKOLIŠA LURA GRUPE.....</i>	<i>8</i>
5.2.2	<i>PRIMJENA SUSTAVA GOSPODARENJA OTPADOM.....</i>	<i>8</i>
5.2.3	<i>SMANJENJE POTROŠNJE ENERGENATA.....</i>	<i>9</i>
5.2.4	<i>ZAMJENA FREONA IZ RASHLADNIH I KLIMA UREĐAJA.....</i>	<i>9</i>
5.2.5	<i>PROJEKT RECIKLAŽE VIŠESLOJNE KARTONSKE AMBALAŽE.....</i>	<i>9</i>
5.2.6	<i>RAD NA ISHOĐENJU CERTIFIKATA ISO 14001.....</i>	<i>9</i>
5.2.7	<i>STVARANJE VLASTITE BAZE PODATAKA O EMISIJAMA U ZRAK.....</i>	<i>10</i>
5.2.8	<i>USTROJAVANJE SLUŽBE ZA VLASTITI MONITORING I KONTROLING.....</i>	<i>10</i>
5.2.9	<i>VOĐENJE KEO (ZRAK, VODE, TLO) .....</i>	<i>10</i>
5.2.10	<i>EDUKACIJA DJELATNIKA.....</i>	<i>10</i>
5.2.11	<i>NEOVISNO OCJENJIVANJE.....</i>	<i>10</i>
5.2.12	<i>OCJENA POSLOVODSTVA.....</i>	<i>10</i>
5.2.13	<i>FINANCIJSKA SREDSTVA.....</i>	<i>10</i>
5.2.14	<i>JAVNOST PODATAKA O OKOLIŠU.....</i>	<i>10</i>

1 UVODNA RIJEČ PREDSEDNIKA UPRAVE

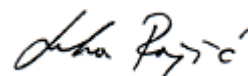
Lura Grupa je vodeća hrvatska grupacija proizvođača mliječnih proizvoda. U njenom sastavu posluju tri mljekarske industrije organizirane kao dionička društva: Dukat d.d. Zagreb, Sirela d.d. Bjelovar i Mljekara d.d.. Zadar, tri specijalizirane tvrtke registrirane kao društva s ograničenom odgovornošću: Ralu d.o.o. za specijalizirani transport, Lura d.o.o. za vanjsku trgovinu i Lura Group d.o.o. organizacijski holding za upravljanje. Ulaganjem Sirele u Livanjsku mljekaru nastaje Sirela Mljekara d.o.o. Livno utemeljena 1998. godine u Livnu u BIH.

Uspjeh i razvoj Lura Grupe temelji se na vrhunskoj kvaliteti proizvoda, snažnoj usmjerenosti prema potrošaču i razvijenom sustavu distribucije. U postizanju vrhunske kvalitete proizvoda i izvrsnosti Lura Grupa se orijentirala na trajnu primjenu inovacijskih tehnologija i suvremenih metoda zaštite okoliša, unapređivanje znanja i profesionalnog razvoja zaposlenih u okruženju koje potiče timski rad, te prihvaćanje najviših vrijednosti profesionalne etike, na svim razinama grupe u svim tehnološkim procesima. Uvode se nove metode u skladu s modernim zahtjevima zaštite okoliša s ciljem poboljšanja stanja okoliša i racionalizacije troškova tekućeg poslovanja.

Lura Grupa je u proizvodnji zdravih, visokokvalitetnih proizvoda u svoj strateški razvojni plan uključila zaštitu okoliša i brigu prema okolišu u sve dijelove svoga poslovanja. Svjesni da je ispravan odnos prema prirodi i okolišu u sklopu održivog razvoja ujedno i jedini mogući put u cjelokupnom ciklusu na putu do kupca, odlučili smo se za podršku i primjenu projekata i standarda zaštite okoliša. Politika zaštite okoliša postala je dio poslovne strategije kompanije. Kako bi se svi nužni poslovi iz područja zaštite okoliša kvalitetno obavljali ustrojen je Odjel za inženjering zaštite okoliša i kontrolu onečišćenja. Odjel koordinira poslove zaštite okoliša u svim dijelovima Lura Grupe.

Provođenjem brojnih aktivnosti zaštite okoliša Lura Grupa je postala prepoznatljiva u krugu hrvatskih gospodarstvenika, kod državnih upravnih tijela, nevladinih udruga i javnih medija kao kompanija koja polaže maksimalnu pažnju zaštiti okoliša te kontinuirano provodi proaktivnu politiku i politiku ekodjelotvornog poslovanja, a sve u duhu politike održivog razvoja. Ovakvim načinom rada tijekom 1998. godine ostvareno je i to da smo u cjelini smanjili svoje ukupne emisije onečišćenja u okoliš.

U Zagrebu, travanj 1999.

Luka Rajić
Predsjednik Uprave

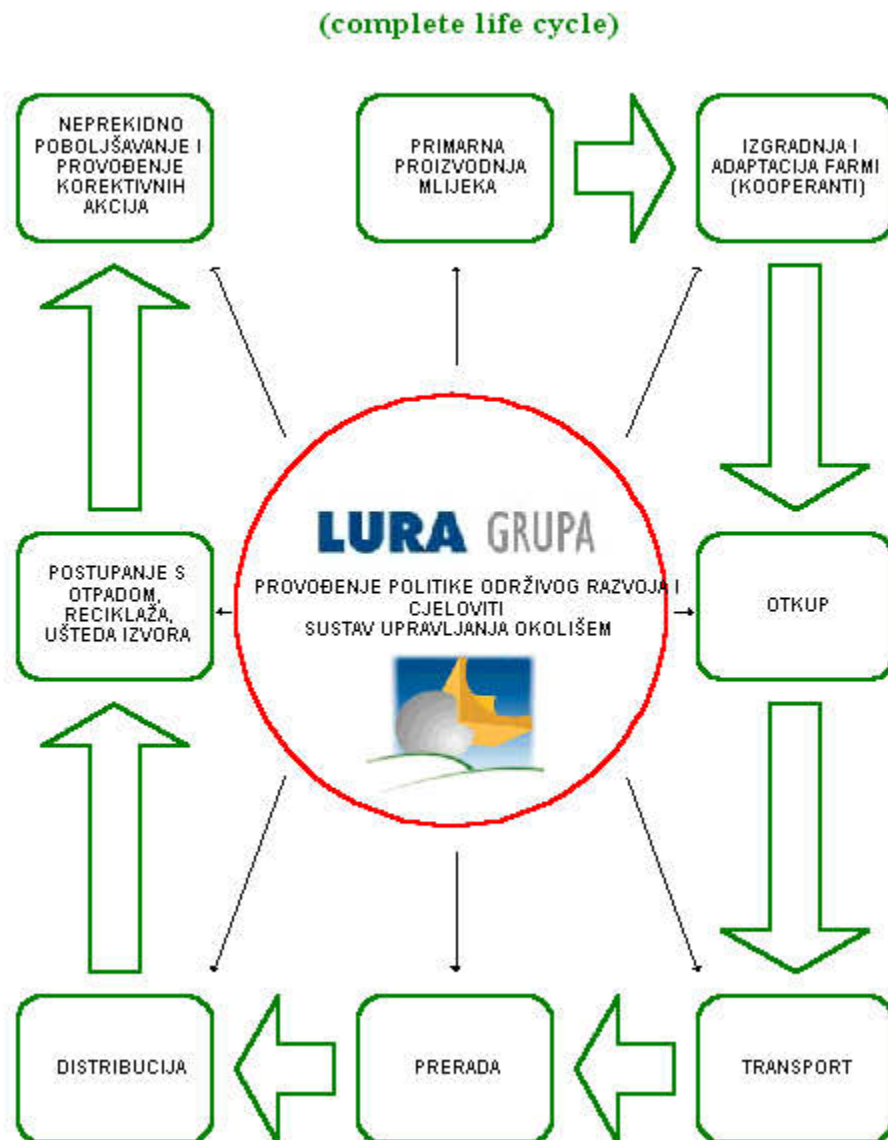
2 ODJEL ZA INŽENJERING ZAŠTITE OKOLIŠA I KONTROLU ONEČIŠĆENJA

Sredinom 1998. godine u Lura Grupi ustrojena je služba zaštite okoliša sa ciljem poslovanja u duhu politike održivog razvoja. U tom smislu je zaštita okoliša kompanije pozicionirana u najviši vrh posloводства odnosno u Sektor općih i pravnih poslova i zaštite okoliša. Unutar navedenog sektora ustrojen je Odjel za inženjering zaštite okoliša i kontrolu onečišćenja koji broji četvero zaposlenika. To su koordinator za zaštitu okoliša, stručni suradnik u poslovima zaštite okoliša, voditelj poslova zaštite okoliša u Dukat d.d. i voditelj poslova zaštite okoliša u Sirela d.d. Zadaća je ovog odjela obavljati sve složene poslove vezane na cjelovitu zaštitu okoliša tijekom svih aktivnosti kompanije.

Odjel koordinira poslove zaštite okoliša u svim dijelovima Lura Grupe:

- kontrola
- monitoring
- auditing
- obrada podataka
- stvaranje i vođenje vlastite baze podataka
- vođenje katastra onečišćenja odnosno katastra emisija u okoliš
- postupanje s otpadom
- zaštita zraka
- zaštita vode
- zaštita tla
- racionalizacijski, inovacijski i edukacijski procesi u pitanjima zaštite okoliša u tehnološkim procesima

3. SUSTAV ZAŠTITE OKOLIŠA U PRIMARNOJ PROIZVODNJI I PRERADI MLIJEKA

4 PREGLED AKTIVNOSTI ZAŠTITE OKOLIŠA

4.1 POVELJA O ZAŠTITI OKOLIŠA

Povelja o zaštiti okoliša Lura Grupe objavljena je 30. rujna 1998. godine, a potpisao ju je Predsjednik Uprave gosp. Luka Rajić. Povelja svojim sadržajem potvrđuje ulazak u HRPSOR – Hrvatski poslovni savjet za održivi razvoj, te definitivno određuje pravila odnosno obveze glede poštivanja svjetski priznatih normi zaštite okoliša u svim našim poslovnim aktivnostima. Povelja o zaštiti okoliša je prilog politici održivog razvoja, kao i dokaz prelaska s deklarativne na pragmatičnu politiku zaštite okoliša čije se odrednice smatraju obvezujućim za kompaniju te su podložne vanjskim revizijama.

4.2 PRAVILNIK O POSTUPANJU S OTPADOM LURA GRUPE

Ovim je Pravilnikom, usvojenim u lipnju 1998. godine, definiran način postupanja s otpadom koji nastaje djelatnošću članica Lura Grupe tijekom tehnoloških procesa, u poslovnim prostorima, skladištima i na pripadajućem zemljištu; način i uvjeti privremenog odlaganja i skladištenja otpada; odgovornost djelatnika te evidencija odnosno vođenje očevidnika o otpadu.

4.3 LURA GRUPA ČLANICA HRPSOR-a

U suradnji sa Hrvatskim poslovnim Savjetom za održivi razvoj Lura Grupa je postala jedan od 23 osnivača HRPSOR-a. Slijedom navedenoga ušla je u Savjet sa obvezom promicanja politike održivog razvoja te provođenja ekodjelotvornog poslovanja. U najkraćim crtama to znači da se opredjelujemo za razvoj koji skrbi o okolišu, koji je tehnički podoban, gospodarstveno provediv i društveno prihvatljiv, a u konačnosti omogućuje zadovoljavanje potreba sadašnje generacije ne ugrožavajući mogućnost zadovoljenja potreba budućih generacija.

4.4 SIRELA d.d. – UREĐAJ ZA POTPUNO PROČIŠĆAVANJE OTPADNIH VODA

Sirela d.d., kao članica Lura Grupe, svečano je u ožujku 1999. godine u Bjelovaru otvorila novoizgrađeni uređaj za potpuno pročišćavanje otpadnih voda koji je u radu od prosinca 1998. godine. Investicija je vrijedna 9 milijuna kuna, a u konačnici će Sirela realizacijom tog projekta ostvarivati oko 4 milijuna kuna uštede godišnje.

Izgradnjom ovog uređaja ostvaren je jedan od rijetkih “win-win” programa (programa dvostruke ili višestruke koristi) kojega je rezultat mnogostruko čišća otpadna voda i ekonomska ušteda za tvrtku. Sirela prestaje ispuštati visokopterećene vode u gradski kolektor grada Bjelovara čime doprinosi smanjenju sveukupnih štetnih emisija u okoliš. Parametri potpuno pročišćene otpadne tehnološke vode su višestruko niži pri izlazu iz uređaja nego li je to odredila vodopravna dozvola.

KARAKTERISTIKE VODE	ULAZ U POSTROJENJE	IZLAZ IZ POSTROJENJA
KPK	7.000 mg/l	180 mg/l
BPK	3.800 mg/l	40 mg/l
TSS	1.500 mg/l	80 mg/l
ulja, masti	450 mg/l	8 mg/l
pH		6,5-8,5

Svi navedeni parametri navedeni su u ugovoru sa isporučiteljem opreme za postrojenje i obveza su Sirele što znači da ne mogu biti prekoračeni.

Kao posljedica potpunog pročišćavanja otpadnih tehnoloških voda dnevno nastaje i oko 7 tona otpadnog mulja koji se u početku odlagao na komunalno odlagalište grada Bjelovara uz dnevne troškove odlaganja cca 1.200 Kn. Kako bi se u potpunosti zaokružio cijeli sustav pročišćavanja voda, izgrađena je vlastita kompostana na farmi Samarica gdje se mulj koristi kao komponenta za proizvodnju vrlo kvalitetnog komposta. Mulj se namiješava s nezrelim stajskim gnojem sa farme, korom crnogorice i piljevine. Time je nestala potreba za odlaganjem mulja na gradsko odlagalište otpada, eliminirani su nepotrebni dodatni troškovi Sirele, a mulj je postao sirovina odnosno komponenta za proizvodnju komposta čijom prodajom će se ostvarivati i pozitivni komercijalni efekti.

Ovakvim načinom rada Sirela je u potpunosti prihvatila i provodi politiku održivog razvoja uvažavajući načela "samoregulacije". Integrirajući visokorangirane ciljeve sigurnosti, zdravlja i zaštite okoliša u poslovnu strategiju kompanije kroz sustav upravljanja okolišem u cijelosti se provodi ekodjelotvorno poslovanje.

Može se konstatirati kako je ova investicija višestruko opravdana jer se njenom realizacijom ostvaruje određena financijska dobit za kompaniju, a isto tako ostvarena je i višestruka korist za okoliš.

4.5 PROJEKT "ČISTIJA PROIZVODNJA"

Lura Grupa sudjeluje u programu osposobljavanja ekipa Dukata i Sirele za sustavno provođenje projekta "Čistija proizvodnja". Ovaj projekt se provodi u sklopu UNIDO (United Nations Industrial Development Organisation) i Vlade Republike Hrvatske, a na prijedlog Ministarstva gospodarstva Republike Hrvatske. Svrha je ovog Projekta smanjenje količina "proizvodnje" otpada, ušteda energenata i sirovina što u konačnosti treba rezultirati značajnijim financijskim efektima, a sve sa ciljem provođenja kompleksne politike zaštite okoliša.

4.6 SURADNJA S KVALITETNIM PARTNERIMA

Lura Grupa bira i surađuje s kvalitetnim partnerima, te s njima ugovora dugoročnu suradnju za obavljanje poslova na zbrinjavanju tehnološkog i opasnog otpada svojih pogona, kontrolu i održavanje kanalizacije kao i za redovno čišćenje i zbrinjavanje taloga u separatorima ulja i masti, kao i ostalog otpada. Također su ugovoreni poslovi žurne sanacije i djelovanja prilikom možebitnih incidentnih situacija. Slijedom navedenoga izrađena je procjena rizika za sve pogone odnosno

proizvodne jedinice kompanije za slučajeve iznenadnih akcidenata, čije posljedice mogu negativno djelovati na ljude i okoliš.

4.7 SURADNJA S INSTITUCIJAMA, PUBLICIRANJE DOSTIGNUĆA

Lura Grupa aktivno sudjeluje u radu različitih institucija i udruženja, a koje se bave politikom zaštite okoliša. Također, u glasilima se kontinuirano publiciraju dostignuća i namjere kompanije u cilju poboljšanja i unapređenja stanja okoliša. Lura Grupa će na svojim www stranicama (<http://www.luragroup.hr>) kontinuirano imati stranice na kojima će biti prikazani osnovni podaci o kompaniji kao i Povelja o zaštiti okoliša.

4.8 EKOLOŠKE NESREĆE

Tijekom 1998. godine u članicama Lura Grupe nije zabilježena ni jedna ekološka nesreća.

4.9 PRIJEDLOG ZA GODIŠNJU NAGRADU ZAŠTITE OKOLIŠA

Navedene aktivnosti i akcije prepoznala je hrvatska javnost, gospodarstveni krugovi kao i državna upravna tijela, pa je Lura Grupa predložena za visokovrijednu godišnju nagradu zaštite okoliša u područjima:

- 1. Zaštita voda i mora**
- 2. Industrija, promet i energetika**

Ovu nagradu dodjeljuje Državna uprava za zaštitu prirode i okoliša povodom obilježavanja Svjetskog dana zaštite okoliša 5. lipnja. Za nagradu smo predloženi od strane:

1. PLIVA d.d.
2. Državna uprava za vode
3. APO – Agencija za posebni otpad.

5 PREGLED CILJEVA U ZAŠTITI OKOLIŠA ZA 1999. GODINU

5.1 OPĆI CILJEVI

- ❖ Daljnji napredak i osnaživanje aktivnosti na području zaštite okoliša.
- ❖ Utvrđivanje prioriteta pri planiranju zahvata glede poboljšanja stanja temeljem tehnološke, gospodarske i sigurnosne osnove.
- ❖ Poticanje razvoja novih postupaka i tehnologija pri planiranju zahvata, cilj kojih je smanjivanje ukupnih emisija u okoliš.
- ❖ Dugoročno određivanje i usmjeravanje ciljeva upravljanja okolišem u skladu s gospodarskim razvojem tvrtke.
- ❖ Priprema i edukacija djelatnika za konkretne obveze i zadaće, te za poduzimanje određenih radnji koje će doprinijeti ukupnoj kvaliteti očuvanja i poboljšanja stanja dijelova okoliša i okoliša u svoj njegovoj ukupnosti.

5.2 POJEDINAČNI CILJEVI

5.2.1 IZRADA STRATEGIJE ZAŠTITE OKOLIŠA LURA GRUPE

Izraditi i objaviti cjeloviti dokument “Strategija zaštite okoliša Lura Grupe” za daljnje desetogodišnje razdoblje. Kao predradnje odnosno kao kvalitetne podloge za izradu Strategije zaštite okoliša određeno je i snimljeno početno odnosno nulto stanje svih proizvodnih jedinica. U prvom redu se to odnosi na kvantitativne i kvalitativne pokazatelje emisije u okoliš koje podliježu kontrolama i inspekcijskim nadzorima. Također je snimljeno postojeće stanje potrošnje osnovnih izvora odnosno energenata, a u prvom redu vode i električne energije. Temeljem izrađene Strategije zaštite okoliša cilj je izraditi parcijalne programe zaštite okoliša sa donošenjem kratkoročnih i dugoročnih mjera za smanjenje potrošnje osnovnih izvora za najmanje 5 % (voda, plin, električna energija, komunalna davanja).

5.2.2 PRIMJENA SUSTAVA GOSPODARENJA OTPADOM

U potpunosti primijeniti i usavršiti moderni sustav gospodarenja otpadom (Waste Management), te stvoriti bazu podataka o vrstama otpada i načinu postupanja s njim, npr:

- komunalni otpad
- tehnološki inertni otpad
- tehnološki opasni otpad i slično,

te načine obrade, npr:

- selektiranje
- kompostiranje
- recikliranje
- odlaganje
- termička obrada
- ostali načini sa prikazom količina i volumenom po sastavu i svojstvima.

5.2.3 SMANJENJE POTROŠNJE ENERGENATA

Smanjenje potrošnje osnovnih energenata, a u prvom redu vode i električne energije. Prioritetni cilj je smanjenje potrošnje vode po litri prerađenog mlijeka sa sadašnjih 5-6 litara vode po litri mlijeka na 3-4 l vode po 1 litri obrađenog mlijeka. Također, planira se smanjiti potrošnja električne energije za 5 %.

5.2.4 ZAMJENA FREONA IZ RASHLADNIH I KLIMA UREĐAJA

U Lura Grupi je prioritet sustavna zamjena freona iz rashladnih i klima uređaja. U prvom redu se to odnosi na veliki broj rashladnih uređaja za prikupljanje mlijeka od primarnih proizvođača - laktofriza. U njima se kao rashladni medij nalaze freoni. Montrealski protokol je 1987. godine točno odredio tvari koje oštećuju ozonski omotač te su propisane mjere i rokovi za potpuno ukidanje proizvodnje i uporabe tih tvari, a u koje potpadaju i freoni iz laktofriza. Slijedom navedenoga Lura Grupa se posredstvom Državne uprave za zaštitu prirode i okoliša kandidirala za Projekt uspostave sustava prikupljanja i obnavljanja freona iz rashladnih klima uređaja kojeg provodi UNIDO, te u 1999. godini planira zamijeniti 25 % ukupnih freona tvarima koje ne oštećuju ozonski omotač.

5.2.5 PROJEKT RECIKLAŽE VIŠESLOJNE KARTONSKE AMBALAŽE

Izraditi studiju opravdanosti za realizaciju ideje o izgradnji postrojenja za reciklažu višeslojne kartonske ambalaže. Za očekivati je kako bi ovaj projekt dugoročno bio od velike koristi i za Republiku Hrvatsku s obzirom da u Hrvatskoj još uvijek nije riješen problem zbrinjavanja ovakve vrste ambalaže na način koji zahtijevaju svjetske norme zaštite okoliša, kao i Pravilnik o postupanju s ambalažnim otpadom.

5.2.6 RAD NA ISHOĐENJU CERTIFIKATA ISO 14001

Veliki dio aktivnosti kompanije već je usmjeren na uspostavu sustava upravljanja okolišem (EMS - Environment Management System), a prema normama standarda serije ISO 14000. Kako Dukat i Sirela već posjeduju certifikat ISO 9001 (upravljanje kvalitetom), uobičajeno je da se poslovanje kompanije u sljedećim koracima uskladi s ISO-om 14001. Upravo stoga je uveden cjeloviti sustav upravljanja okolišem, te je cilj kompanije pripremati i osposobljavati djelatnike za provođenje ovog sustava. Također, planira se ishođenje certifikata ISO 14001.

5.2.7 STVARANJE VLASTITE BAZE PODATAKA O EMISIJAMA U ZRAK

5.2.8 USTROJAVANJE SLUŽBE ZA VLASTITI MONITORING I KONTROLING

5.2.9 VOĐENJE KEO (ZRAK, VODE, TLO)

Započeti vođenje vlastitog KEO – katastra emisija u okoliš (zrak, vode, tlo).

5.2.10 EDUKACIJA DJELATNIKA

Uvesti obveznu edukaciju za određene grupe djelatnika u procesima proizvodnje i distribucije proizvoda, a u pogledu zaštite okoliša.

5.2.11 NEOVISNO OCJENJIVANJE

Obaviti prvo neovisno ocjenjivanje stanja okoliša Lura Grupe od strane neovisnih procjenitelja.

5.2.12 OCJENA POSLOVODSTVA

Koncem godine poslovodstvo kompanije treba donijeti ocjenu o kvaliteti sustava upravljanja okolišem.

5.2.13 FINANCIJSKA SREDSTVA

Osigurati potrebna financijska sredstva za sustavno i kvalitetno provođenje realizacije zacrtanih ciljeva.

5.2.14 JAVNOST PODATAKA O OKOLIŠU

Lura Grupa će kontinuirano nastaviti izvješćivati javnost o stanju okoliša i njenom sudjelovanju u zaštiti okoliša, te će raditi na poboljšanju pristupa svim podacima o stanju okoliša. Cilj je integracija podataka o zaštiti okoliša kako unutar kompanije, tako i za potrebe javnosti. Podacima o zaštiti okoliša bit će dostupni i na www stranicama, kao i prostor za sva pitanja i prijedloge pučanstva na koja ćemo odgovarati. Time smo se obvezali na potpunu javnost podataka i informacija o okolišu.